

استفاده بهینه از رواناب های خروجی از حوزه های خشک و کوهستانی جهت مقابله با خشکسالی (مطالعه موردی: حوزه منشاد)

سمانه پورمحمدی^۱، محمدحسن رحیمیان^۲
s.poormohammadi@yahoo.com

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت مناطق بیابانی، دانشگاه یزد،
۲- کارشناس مرکز ملی تحقیقات شوری

چکیده

کمبود آب یکی از معضلاتی است که تولیدات کشاورزی بسیاری از کشورهای جهان را تهدید میکند. کشور ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده و با محدودیت آب برای کشاورزی و شرب در بسیاری از نقاط روبرو می باشد. در این میان حوزه های خشک و کوهستانی می تواند از اهمیت ویژه ای برخوردار باشد، زیرا این مناطق نسبت به مناطق خشک و گرم از نظر بارندگی در شرایط مساعدتری قرار دارند. حوزه منشاد با وسعت ۶۱ کیلومتر مربع در استان یزد یکی از نواحی خشک و کوهستانی ایران می باشد که مستعد افزایش تولیدات کشاورزی از طریق افزایش سطح زیر کشت محصولات مختلف است. در این تحقیق ابتدا به بررسی منابع آب و خاک حوزه مطالعاتی پرداخته شده است. بدین منظور ابتدا مقدار بارندگی و رواناب حوزه برآورد شده و سپس اراضی مستعد منطقه که اکنون به علت داشتن محدودیت کشت نمی شوند مورد بررسی قرار گرفته اند. با فرض اینکه میتوان با انجام اقدامات اصلاحی این دسته از اراضی را زیر کشت گندم برد، اقدام به برآورد حجم آب مورد نیاز برای کشت گندم در این اراضی شده است. نتایج این تحقیق نشان میدهد که می توان با کمتر از یک چهارم آب هدر رفته از طریق رواناب، ۹۵۰ هکتار زمین اصلاح شده را زیر کشت برد و از این طریق ۱۹۰ تن گندم تولید نمود. لذا در حوزه های کوهستانی مناطق خشک کشور با شرایط مشابه منشاد که می توان با انجام اقداماتی مانند تسطیح اراضی سطح زیر کشت را افزایش داد، هیچ گونه نگرانی از نظر تامین آب این اراضی وجود نخواهد داشت. همانطور که ملاحظه شد میتوان با کمتر از یک چهارم رواناب خروجی اراضی مستعد حوزه را زیر کشت برد و آبیاری نمود.

واژه های کلیدی: رواناب، عملکرد، کشاورزی پایدار، نیاز آبی، اصلاح خاک